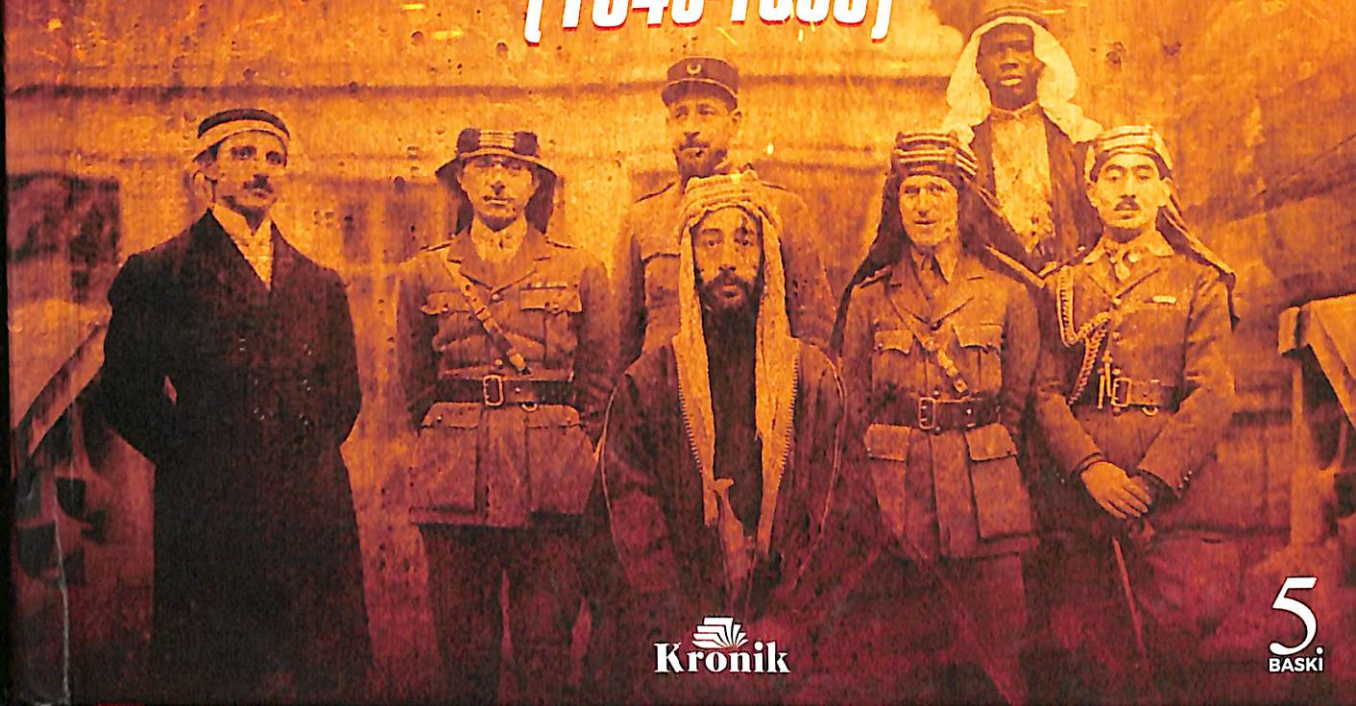

PROF. DR. FAHİR ARMAOĞLU

FİLİSTİN MESELESİ *ve* ARAP-İSRAİL SAVAŞLARI (1948-1988)

İÇİNDEKİLER

<i>ÖNSÖZ</i>	9
I TARİH İÇİNDE FİLİSTİN	15
1. Filistin Neresidir?	15
2. Diaspora'dan Aliyah'a	17
3. Aliyah	23
4. Theodor Herzl ve Dünya Siyonist Teşkilatı	27
5. Herzl ve II. Abdülhamid	28
6. Filistin'de Yahudilerin Toprak Mülkiyeti	34
7. Osmanlı Devleti'ne Karşı Araplar ve 1917 Balfour Deklarasyonu	38
8. İngiliz Mandası Altında Filistin	45
9. İngiltere'nin Çözüm Çabaları	60
10. İkinci Dünya Savaşı'nda Filistin	67
II İSRAİL DEVLETİ'NİN KURULUŞU VE 1948-49 ARAP-İSRAİL SAVAŞI	73
1. İkinci Dünya Savaşı Sonunda Yahudiler ve Araplar	73
A) Yahudi Terörü	73
B) Filistin Arapları	76
2. Filistin Meselesi'nin Yeni Faktörü: Birleşik Amerika	79
3. Filistin Meselesi Birleşmiş Milletler'de	90
4. Arap İsrail Savaşı	95
5. Mütareke Anlaşmaları	105
A) İsrail-Mısır Mütarekesi	105
B) İsrail-Lübnan Mütarekesi	106
C) İsrail-Ürdün Mütarekesi	106
D) İsrail-Suriye Mütarekesi	107
6. Mülteciler Meselesi	110
7. Kudüs Meselesi	113
III 1956 SÜVEYŞ SAVAŞI	121
1. Orta Doğu'da Yapı Değişikliği, 1950-55	122
2. Mısır'da Monarşinin Yıkılması	127
3. Orta Doğu'ya Silah Ambargosu	133

4. Arap-İsrail Çatışmaları	136
5. Nâsır'ın Çekoslovakya'dan Silah Satın Alması	143
6. Orta Doğu'da Gerginlikler	148
7. Asvan Barajı'ndan Süveyş Kanalı'na	152
8. Süveyş Krizi	155
9. Süveyş Savaşı	163
10. Tepkiler ve Birleşmiş Milletler	166
<i>11. Savaşın Sonu</i>	170
IV YEMEN İÇ SAVAŞI	175
<i>1. Yemen'in Kısa Tarihçesi</i>	175
2. Darbeden İç Savaşa	178
3. Uzlaşma Çabaları	183
4. Cumhuriyetçilerin İç Kavgaları	185
5. Cidde Anlaşması ve Sonrası	186
6. İç Savaşın Sonu	188
7. Güney Yemen'in Bağımsızlığı	191
8. Kuzey ve Güney Çatışmaları	194
V 1967 ARAP-İSRAİL SAVAŞI	201
1. Milletlerarası Politikanın 11 Yılı: 1956-1967	201
2. Eisenhower Doktrini ve Neticeleri	202
3. Orta Doğu'da Baas Faktörü	208
A) Suriye'de Baas	208
B) Irak'ta Baas	213
4. Araplararası Birleşme Çabaları	217
5. Orta Doğu'da FKÖ Faktörü	220
6. Arap Birliği ve Filistin Meselesi	225
7. İsrail-Arap Çatışmaları	229
8. Savaşa Doğru	238
9. Altı Gün Savaşı	244
A) Savaşın Tarafların Askerî Güçleri	244
B) Cephele ve Muharebeler	245
C) Nâsır'ın istifası	253
10. Savaş ve Arap Ülkelerinin Tepkileri	254
11. Birleşmiş Milletler'in Barış Çabaları, 242 Sayılı Karar	257
A) 5 Haziran Öncesi	257
B) Savaş ve Birleşmiş Milletler	258
C) Savaş Sonrası BM Genel Kurulu	260
D) Mülteciler Meselesi	260
E) Kudüs Meselesi	262
F) Barış Meselesi	264
G) 242 Sayılı Karar	268
VI 1973 ARAP-İSRAİL SAVAŞI VE SONRASI	273
1. Sertleşen Terörizm	274
2. Mısır'ın Yıpratma Savaşı	278
3. El-Aksâ'dan İslâm Konferansı'na	283

4. Ürdün İç Savaşı	286
5. Barış Çabaları: Jarring Misyonu ve Rogers Planları	292
6. Nâsır'ın Ölümü, Enver Sedat	300
7. Enver Sedat ve Sovyetler	302
8. 1973 Savaşı: Yom Kippur Savaşı	310
9. Arap Tepkileri	318
10. Büyük Devletler, Siyasi Gelişmeler, Krizler, ve Ateşkesler	318
11. Ayırma (Disengagement) Anlaşmaları, 1974	324
12. Mısır-İsrail 2. Ayırma Anlaşması, 1975	333
13. 1973 Petrol Krizi	341
14. Enver Sedat'ın Kudüs Seferi	351
A) Enver Sedat'ın Batı'ya Kayması	351
B) Enver Sedat Moskova'dan Kopuyor	353
C) 1976 Yılı gelişmeleri, Filistin Meselesi	354
D) Mısır'da Gösteriler ve Ayaklanmalar	356
E) Başkan Carter ve Yeni Amerikan Politikası	357
F) İsrail'de Seçimler, Begin Hükümeti ve Amerika	359
G) Sovyet-Amerikan Ortak Deklarasyonu	362
H) Enver Sedat Kudüs'e Gidiyor	364
I) Tepkiler	368
J) Sedat-Begin İsmailiye Zirvesi: Fiyasko	371
VII CAMP DAVID'DEN EKSİK BARIŞ'A	379
1. Arap Tepkileri, Cezayir Zirvesi	380
2. Amerika Harekete Geçiyor	381
3. Amerika-İsrail Gerginliği	382
4. Uzun Sıcak Yaz	385
5. Camp David Zirvesi	388
6. Camp David Anlaşmaları	396
A) Orta Doğu Barışı İçin Çerçeve Anlaşması	397
B) Mısır-İsrail Barışı İçin Çerçeve Anlaşması	399
C) Bir Değerlendirme	402
7. Camp David'e Arap Tepkileri	403
8. Mısır-İsrail Barışı: 26 Mart 1979	406
A) Camp David'in İlk Günleri	406
B) Washington Görüşmeleri ve Anlaşmazlıklar	408
C) İkinci Camp David'den Mısır-İsrail Barışına	412
D) Mısır-İsrail Barışı, 26 Mart 1979	414
9. Mısır-İsrail Barışına Tepkiler	422
10. Mısır-İsrail Barışının Tatbikatı	429
11. Filistin Özerkliği Görüşmeleri	432
A) Özerklik Konusundaki Görüş Ayrılıkları	434
B) Yahudi Yerleşimleri Meselesi	435
C) Doğu Kudüs'ün İsrail Tarafından İlhakı	437
D) İsrail'in Golan Tepeleri'ni İlhakı	440
E) Enver Sedat'ın Öldürülmesi	446
F) Yeni Barış Planları ve Filistin Konusu	449

4. Arap-İsrail Çatışmaları	136
5. Nâsır'ın Çekoslovakya'dan Silah Satın Alması	143
6. Orta Doğu'da Gerginlikler	148
7. Asvan Barajı'ndan Süveyş Kanalı'na	152
8. Süveyş Krizi	155
9. Süveyş Savaşı	163
10. Tepkiler ve Birleşmiş Milletler	166
11. Savaşın Sonu	170
IV YEMEN İÇ SAVAŞI	175
1. Yemen'in Kısa Tarihçesi	175
2. Darbeden İç Savaşa	178
3. Uzlaşma Çabaları	183
4. Cumhuriyetçilerin İç Kavgaları	185
5. Cidde Anlaşması ve Sonrası	186
6. İç Savaşın Sonu	188
7. Güney Yemen'in Bağımsızlığı	191
8. Kuzey ve Güney Çatışmaları	194
V 1967 ARAP-İSRAİL SAVAŞI	201
1. Milletlerarası Politikanın 11 Yılı: 1956-1967	201
2. Eisenhower Doktrini ve Neticeleri	202
3. Orta Doğu'da Baas Faktörü	208
A) Suriye'de Baas	208
B) Irak'ta Baas	213
4. Araplararası Birleşme Çabaları	217
5. Orta Doğu'da FKÖ Faktörü	220
6. Arap Birliği ve Filistin Meselesi	225
7. İsrail-Arap Çatışmaları	229
8. Savaşa Doğru	238
9. Altı Gün Savaşı	244
A) Savaşın Tarafların Askeri Güçleri	244
B) Cephele ve Muharebeler	245
C) Nâsır'ın istifası	253
10. Savaş ve Arap Ülkelerinin Tepkileri	254
11. Birleşmiş Milletler'in Barış Çabaları, 242 Sayılı Karar	257
A) 5 Haziran Öncesi	257
B) Savaş ve Birleşmiş Milletler	258
C) Savaş Sonrası BM Genel Kurulu	260
D) Mülteciler Meselesi	260
E) Kudüs Meselesi	262
F) Barış Meselesi	264
G) 242 Sayılı Karar	268
VI 1973 ARAP-İSRAİL SAVAŞI VE SONRASI	273
1. Sertleşen Terörizm	274
2. Mısır'ın Yıpratma Savaşı	278
3. El-Aksâ'dan İslâm Konferansı'na	283

4. Ürdün İç Savaşı	286
5. Barış Çabaları: Jarring Misyonu ve Rogers Planları	292
6. Nâsır'ın Ölümü, Enver Sedat	300
7. Enver Sedat ve Sovyetler	302
8. 1973 Savaşı: Yom Kippur Savaşı	310
9. Arap Tepkileri	318
10. Büyük Devletler, Siyasi Gelişmeler, Krizler, ve Ateşkesler	318
11. Ayırma (Disengagement) Anlaşmaları, 1974	324
12. Mısır-İsrail 2. Ayırma Anlaşması, 1975	333
13. 1973 Petrol Krizi	341
14. Enver Sedat'ın Kudüs Seferi	351
A) Enver Sedat'ın Batı'ya Kayması	351
B) Enver Sedat Moskova'dan Kopuyor	353
C) 1976 Yılı gelişmeleri, Filistin Meselesi	354
D) Mısır'da Gösteriler ve Ayaklanmalar	356
E) Başkan Carter ve Yeni Amerikan Politikası	357
F) İsrail'de Seçimler, Begin Hükümeti ve Amerika	359
G) Sovyet-Amerikan Ortak Deklarasyonu	362
H) Enver Sedat Kudüs'e Gidiyor	364
I) Tepkiler	368
J) Sedat-Begin İsmailiye Zirvesi: Fiyasko	371
VII CAMP DAVID'DEN EKSİK BARIŞ'A	379
1. Arap Tepkileri, Cezayir Zirvesi	380
2. Amerika Harekete Geçiyor	381
3. Amerika-İsrail Gerginliği	382
4. Uzun Sıcak Yaz	385
5. Camp David Zirvesi	388
6. Camp David Anlaşmaları	396
A) Orta Doğu Barışı İçin Çerçeve Anlaşması	397
B) Mısır-İsrail Barışı İçin Çerçeve Anlaşması	399
C) Bir Değerlendirme	402
7. Camp David'e Arap Tepkileri	403
8. Mısır-İsrail Barışı: 26 Mart 1979	406
A) Camp David'in İlk Günleri	406
B) Washington Görüşmeleri ve Anlaşmazlıklar	408
C) İkinci Camp David'den Mısır-İsrail Barışına	412
D) Mısır-İsrail Barışı, 26 Mart 1979	414
9. Mısır-İsrail Barışına Tepkiler	422
10. Mısır-İsrail Barışının Tatbikatı	429
11. Filistin Özerkliği Görüşmeleri	432
A) Özerklik Konusundaki Görüş Ayrılıkları	434
B) Yahudi Yerleşimleri Meselesi	435
C) Doğu Kudüs'ün İsrail Tarafından İlhakı	437
D) İsrail'in Golan Tepeleri'ni İlhakı	440
E) Enver Sedat'ın Öldürülmesi	446
F) Yeni Barış Planları ve Filistin Konusu	449

a) EEC Deklarasyonu	449
b) Fahd Planı	451
c) Reagan Planı	455
d) Fez Planı	459
VIII BATI ŞERİA'DAN BEYRUT'A – İSRAİL VE LÜBNAN	463
1. Lübnan Sahnesinin Aktörleri ve Faktörleri	463
2. Lübnan: Karmaşık Bir Ülke	465
A) Lübnan'ın Sosyal Yapısı	467
a) Zâ'imlik Müessesesi	468
b) Lübnan'da Mezhepler	469
c) Lübnan'da Filistinliler	472
B) Lübnan'da Siyasi Partiler	474
a) Hıristiyanların Partileri	474
b) Müslümanların Partileri	475
c) Filistin Partileri	476
3. Lübnan Ekonomisi	477
4. Lübnan ve İsrail	479
5. Lübnan İç Savaşı	487
A) İç Savaşın Çıkması	488
B) Beyrut Çarpışmalarından İç Savaşa	490
C) Suriye'nin Lübnan'a Müdahalesi	492
D) Riyad Anlaşması ve İç Savaşın Sonu	497
E) İsrail-Suriye Gerginliği	498
F) İç Savaşın Maliyeti	499
6. Ara Dönem, 1977-1981	500
A) İç Savaştan Sonra Hıristiyanlar	500
B) Lübnan'daki Suriye	503
C) İsrail'in Güney Lübnan'ı İşgali Mart 1978	505
7. İsrail'in Lübnan'ı İşgali, 1982	509
A) 1981'den 1982'ye	510
B) Lübnan'ı İşgal Operasyonu	513
C) Tepkiler	515
D) Birleşmiş Milletler'de Lübnan Konusu	518
E) İsrail'in Beyrut Kuşatması	519
F) FKÖ Beyrut'tan Çıkıyor, Filistin Diasporası	524
G) Lübnan Operasyonunun Maliyeti	526
H) "Çok Uluslu Kuvvet" in Teşkili	527
8. Sabra ve Şatila Katliamı	529
9. Ve Sonrası...	533
HARİTALAR	541
KAYNAKLAR	561
İNDEKS	567

ÖNSÖZ

Filistin Meselesi... En az yüz yıldan beri devam eden, sadece 20. yüzyılın değil, çağımızın "Bitmemiş Senfonisi". Çünkü, 19. yüzyılın sonlarında Siyonizm hareketiyle dinamizm kazanmış olan Filistin meselesi, İsrail Devleti'nin kuruluşu ile sona ermemiş, aksine 21. yüzyıla bile taşacağı anlaşılan, yeni bir dinamizmi harekete geçirmiştir.

Başka bir deyişle, M.S. 1. yüzyılda başlayan Yahudi diasporası, 20. yüzyılın sonunda bir Filistin diasporasına dönüşmüştür.

Tarihin hiçbir döneminde ve dünya coğrafyasının hiçbir yerinde, Yahudi ve Filistin halkları gibi birer avuç insan, Filistin gibi avuç içi kadar bir toprağın, bu denli uzun ve sert mücadelesini yapmamıştır. Filistin üzerindeki Arap-Yahudi mücadelesi, modern çağın en uzun kavgasını teşkil etmektedir.

Diğer taraftan, 20. yüzyılda hiçbir mesele veya anlaşmazlık, Filistin meselesi kadar ağırlıklı olarak, milletlerarası politikanın bir mihverisi, bir ekseni haline gelmemiştir. Son 40 yılda dünya politikasının en sıcak bölgesi Orta Doğu olmuştur. Milletlerarası politikaya bu kadar uzun süre ve bu kadar yoğun bir şekilde tesir eden başka bir mesele gösterilemez.

Burada mühim bir noktayı da belirtmemiz gerekiyor. Bu da Osmanlı İmparatorluğu'nun, Balkanlarda olduğu gibi, Orta Doğu'da da bıraktığı boşluğun, hâlâ istikrarlı bir şekilde doldurulamamış olmasıdır. Filistin meselesi, Türk'ün Orta Doğu'dan çekilmesinin bıraktığı boşluğun yarattığı ve günümüze kadar ulaşan sarsıntıların ancak bir parçasıdır.

Dolayısıyla, bütün bu faktörlerin yarattığı bir karmaşıklık, Filistin meselesinin birinci özelliğini teşkil etmektedir. Filistin konusunda bir inceleme yapmak demek, bütün bu karmaşıklığa ve hatta karışıklığa meydan okumak demektir.

İkinci olarak, Filistin meselesi günümüzde son derece hassas, duygusal bir konudur. Maalesef, Filistin meselesinde söylenen ve yazılan her şey, mantıktan önce hisleri harekete geçirmektedir. Bilimsel çalışmalarda, hislerin

hâkim olduğu konular, bilimin tarafsız mantığının süzgecinden geçirmenin zorluğunu, bilenler bilir. Hisleri mantıkla aştığımızda ise, her iki taraftan da yakınmalar ve eleştiriler başlar.

Biz, Filistin konusunun incelemesine başlarken, bütün bunları göz önüne aldık, Tabiatıyla, Filistin meselesinin karmaşıklığına ve güçlüklerine meydan okumak için bu kitabı yazmadık. Ama yazarken de, bu karmaşıklık ve güçlüklerden, zaman zaman tereddütlerimiz olmuşsa bile, korkmadık.

Konu duygusallığında ise gerçekleri objektif, tarafsız bir araştırmacı olarak görmeye çalıştık. Gerçeklere sadakatimiz, sapmamaya çalıştığımız temel ilke oldu. Büyük Atatürk'ün söylediği gibi; "Tarih yazmak, tarih yapmak kadar mühimdir. Yazan, yapana sadık kalmazsa, değişmeyen hakikat, insanlığı şaşırtacak bir mahiyet alır."

Mamafih, bütün bunları söylemekle, ortaya çok güzel bir çalışma çıkardığımız iddiasında değiliz. Biz, bir çerçeve, bir çatı inşa etmeye çalıştık. Bu çatının iyi bir şekilde inşa edildiğini görmek, bizim için mutlulukların en büyüğü olacaktır.

Bundan sonrası, daha güzelini, daha mükemmelini yapacaklara aittir. Biz sadece bir adım attık. Daha iyiler ve daha güzeller için imkanlar tükenmezdir. Bu kitap, daha iyiye ve daha günele bir katkı olursa bunu, bize mutluluk verecek bir hizmet olarak değerlendireceğiz.

Her kitabımızda tekrarladığımız bir hususu, burada da vurgulamak isteriz: Bu çalışmanın bütün kusurları, hataları ve eksiklikleri yazarına aittir. Bütün bunlar yazarının sorumluluğundadır. Fakat buna rağmen, bu çalışmayı en iyi şekilde gerçekleştirmek için bize lütfkâr yardım ve ilgilerini esirgemeyenleri burada zikretmek ve kendilerine yürekten şükran duygularımızı sunmak, bizim için en zevkli ve mutlu bir görev olacaktır.

Önce, çok değerli meslektaşım ve aziz dostum, Türk Tarih Kurumu Başkanı Sayın Prof. Dr. Yaşar Yücel ile kurumun kütüphane müdiresi Sayın Perihan Dirican'a en samimi şükran duygularımızı ifade etmek isteriz. Türk Tarih Kurumu kütüphanesinden yararlanmamızda gösterdikleri alâka ve yardımlar, bu kitabın bizdeki en mutlu hatırasıdır.

Ankara'daki Amerikan Kütüphanesi ise, en az son üç yıllık çalışmalarımızın mekânı oldu. Bu kütüphanenin Uluslararası İlişkiler bölümünün sorumlusu olup, şimdi mutlu bir emeklilik hayatı geçiren Sayın Burçin Taneri'ye çok şey borçluyuz. Kaynak tespitinde ve bibliyografya çalışmalarımızda bize o derece yardımcı oldu ki, bir kürsü arkadaşım olsaydı, ancak bu kadar yardım yapabilirdi. Sayın Burçin Taneri'ye şükranlarımız sonsuzdur.

Amerikan Kütüphanesi ile ilgili teşekkürümüzü bu kadarla bırakırsak, görevimizi çok eksik yapmış oluruz. Sayın Burçin Taneri'den gayrı, kütüphanenin

PROF. DR. FAHİR ARMAOĞLU

FİLİSTİN MESELESİ ve ARAP-İSRAİL SAVAŞLARI

1948
-
1988

PAYLAŞILMAYAN TOPRAKLARIN YAKIN TARİHİ

“Tarihin hiçbir döneminde ve dünya coğrafyasının hiçbir yerinde, Yahudi ve Filistin halkları gibi birer avuç insan, Filistin gibi avuç içi kadar bir toprağın, bu denli uzun ve sert mücadelesini yapmamıştır. Filistin üzerindeki Arap-Yahudi mücadelesi, modern çağın en uzun kavgasını teşkil etmektedir.

Diğer taraftan, 20. yüzyılda hiçbir mesele veya anlaşmazlık, Filistin meselesi kadar ağırlıklı olarak, milletlerarası politikanın bir mihveri, bir eksen haline gelmemiştir. Son 40 yılda dünya politikasının en sıcak bölgesi Orta Doğu olmuştur. Milletlerarası politikaya bu kadar uzun süre ve bu kadar yoğun bir şekilde teşir eden başka bir mesele gösterilemez.

Burada mühim bir noktayı da belirtmemiz gerekiyor. Bu da Osmanlı İmparatorluğu'nun, Balkanlarda olduğu gibi, Orta Doğu'da da bıraktığı boşluğun, hâlâ istikrarlı bir şekilde doldurulamamış olmasıdır. Filistin meselesi, Türk'ün Orta Doğu'dan çekilmesinin bıraktığı boşluğun yarattığı ve günümüze kadar ulaşan sarsıntıların ancak bir parçasıdır.”

Prof. Dr. Fahir Armaoğlu

“Filistin Neresidir?” sorusuyla başlayan *Filistin Meselesi ve Arap-İsrail Savaşları (1948-1988)*; Herzi ve Sultan II. Abdülhamid görüşmeleri, Osmanlı'nın son yılları, Balfour Deklarasyonu, İsrail'in kuruluşu, 1948-49 Arap-İsrail Savaşı, 1956 Süveyş Savaşı, 1967 Arap-İsrail Savaşı, 1973 Arap-İsrail Savaşı, Camp David, Yeni Barış Planları, Batı Şeria, Beyrut, Lübnan, Sabra ve Şatila Katliamı gibi, “meselenin” en kritik noktalarına temas eden bir başucu kitabı. Ülkemizin siyasi tarih alanında en tanınmış simalardan biri olan Prof. Dr. Fahir Armaoğlu'nun kaleminden 19. yüzyıldan günümüzde paylaşılmayan toprakların tarihi...

Kronik

₺75,00

ISBN: 978-975-2430-09-9

kronikkitap.com

9 789752 430099